

kterých se objevují dosud nezveřejněné fotografie z rodinného archivu Schönburg-Waldenburgů ve Žluticích.

Nový informační panel.

Foto: autor

P. Tájek

Vstavač mužský opět nalezen

Jednou z nejvzácnějších orchidejí ve Slavkovském lese je vstavač mužský (*Orchis mascula*), a tak není divu, že jsem byl nálezem zcela nové lokality přímo v srdci CHKO velice mile překvapen. Na sušší extenzivně přepásané mezi nedaleko Pramenů jsem 18. května 2002 napočítal celkem 27 kvetoucích exemplářů, které na sebe již zдалky upozorňovaly svou tmavě červenou barvou a nápadně převyšovaly okolní vegetaci v čele s devaterníkem velkokvětým (*Helianthemum grandiflorum*).

Vstavač mužský je poměrně statná orchidej (15-60 cm) se světle nachovými až tmavě růžovými květy. Okvětní lístky bývají dlouze zašpičatělé (vnější navíc nazpět zahnuté), střední lalok pysku asi 2x delší než laloky postranní.

V Čechách se vyskytuje poměrně vzácně

(na Moravě je častější), a to především v Sudetech, severních Čechách a na Šumavě a v jejím podhůří. Roste většinou na loukách,

na pastvinách a v křovinách kolinného až montánního stupně. Ve Slavkovském lese byl vstavač mužský nalezen v počtu několika exemplářů Petrem Nevečeřalem a Miroslavem Tréglerem na loukách západně od NPR Pluhův bor, 3 km východně od Pramenů, na konci 80. let minulého století. Přestože Správa CHKO SL na této lokalitě v posledních pěti letech zajišťuje opakovaně kosení, tento nález se již od počátku devadesátých let nepodařilo ověřit. V širším okolí CHKO SL se v současné době vstavač

mužský vyskytuje pouze na několika lokalitách v Doupovských horách.

Při další návštěvě místa v květnu 2003

Vstavač mužský.

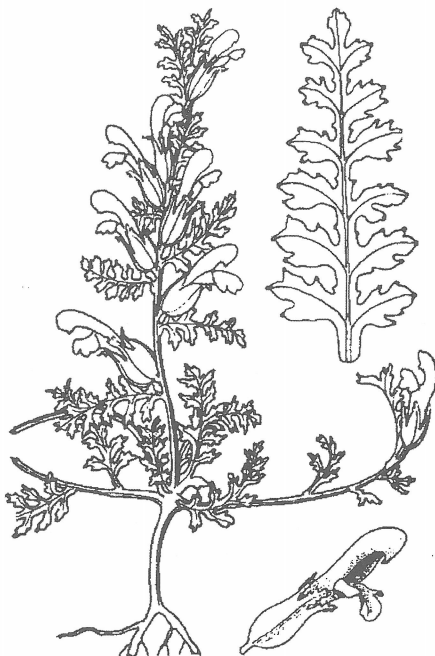
jsem sice na lokalitě napočítal jedinců pouze 6, ale věřím, že to neznamená, že by zdejší populace vstavačů vymírala. Velké rozdíly v počtech kvetoucích exemplářů mezi jednotlivými roky jsou totiž u orchidejí známým jevem, který může ovlivňovat celá řada faktorů. Záleží např. na tom, do jaké míry byl pro rostliny příznivý minulý rok. Byli "špatný", dokázal dostatek zásobních látek nutných pro kvetení nashromáždit jen malý počet jedinců. Dalším faktorem jsou také velké meziroční rozdíly v množství vyprodukovaných semen - s určitým odstupem pak samozřejmě v každém roce dospívá jiný počet rostlin. V případě pastvin u Pramenů však z menšího počtu nalezených vstavačů podezřívám i pasoucí se dobytek (přestože naše orchideje údajně zvířatům nechutnají). Nebýt však pravidelné pastvy, je velmi pravděpodobné, že by tato lokalita již dávno zanikla, a dnes bychom zde našli jen šípky a hlohy, nebo jen bolševníky.
Foto: autor

A. Masopustová

Chráněné druhy na botanicky zajímavých lokalitych z okolí Čisté

Okolí Čisté se nachází v severní části Slavkovského lesa a v šedesátých letech bylo součástí bývalého vojenského prostoru Prameny. Zde popisované území zaujímá oblast mezi Podstráním, Krásnem, Novou Vsí a Čistěckým lesem. Hlavní vodotečí je Lobežský potok a Dlouhá stoka, přičemž jakousi rozvodnici zde tvoří sílnice z Čisté do Pramenů. V území se dnes již nenachází žádná obec, dříve zde bývala dvě sídla: Čistá (Litrbachy) a Chalupy.

V území převažují kulturní louky, dříve využívané intenzivně jako pole, dnes již pouze sečené, případně pasené hovězím dobytkem. Přesto zde lze nalézt několik

Vřesice lesní.

lokality s velmi pestrým druhovým složením a s vysokým zastoupením chráněných druhů rostlin. Jedná se především o mokřadní louky, většinou mírně zrašelinělé, prameniště a vodní plochy. Tyto lokality jsou často stejně hodnotné jako např. NPP Upolínová louka pod Křížky nebo PR Mokřady pod Vlčkem. Proto bych na ně chtěla tímto článkem upozornit, aby jim mohla být v následujících letech věnována větší pozornost.

Jednou z nejvýznamnějších lokalit v tomto území je bezesporu krásenské rašeliníště "V borkách". Jedná se o těžené vrchoviště (od roku 2001 se již netěží) se zachovalými (bohužel velmi malými) fragmenty vrchovištních společenstev. Z chráněných druhů rostlin zde roste kyhanka sivolistá, rosnatka okrouhlostá, suchopýr pochvatý, šicha černá, klikva bahenní a borovice blatka. V odvodňovacích příkopech se